

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 16.10.2002
COM(2002) 555 definitief

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD

Voortgangsverslag betreffende de vermindering en heroriëntatie van staatssteun

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD

Voortgangsverslag betreffende de vermindering en heroriëntatie van staatssteun

I. INLEIDING

1. De Europese Raad van Stockholm heeft in zijn conclusies van 24 maart 2001 aangegeven dat "het niveau van de staatssteun in de Europese Unie moet worden teruggedrongen en het systeem transparanter moet worden gemaakt. (...) Daartoe moeten de lidstaten tegen 2003 een neerwaartse trend in hun staatssteun ten opzichte van het BBP kunnen aantonen, rekening houdend met de noodzaak de steun om te buigen naar horizontale doelstellingen van gemeenschappelijk belang, met inbegrip van cohesiedoelstellingen."
2. In Barcelona heeft de Europese Raad de lidstaten op 16 maart 2002 opnieuw verzocht "het algemene niveau van de staatssteun, als percentage van het BBP, uiterlijk in 2003 maar ook daarna te verminderen, de steun te heroriënteren op horizontale doelstellingen van gemeenschappelijk belang, met inbegrip van economische en sociale samenhang, en hem te richten op geconstateerde tekortkomingen van de markt. Minder en beter gerichte staatssteun vormt een essentieel onderdeel van doeltreffende mededinging."
3. Op 5 december 2001 heeft de Raad conclusies betreffende staatssteun goedgekeurd. In die conclusies heeft de Raad de lidstaten verzocht:
 - hun inspanningen voort te zetten om het niveau van de steun uitgedrukt als percentage van het BBP te beperken;
 - bij voorrang en met het oog op de afschaffing ervan de steunvormen met de grootste versturende gevolgen te beperken;
 - de steun te heroriënteren naar horizontale doelstellingen, waaronder cohesie en waar nodig het midden- en kleinbedrijf (MKB);
 - het gebruik te bevorderen van beoordelingen vooraf en achteraf van de steunregelingen om die op een meer doeltreffende wijze te herschikken; deze evaluaties moeten zich toespitsen op de kwaliteit van de steuninstrumenten, hun gevolgen voor de concurrentie en de effecten ervan;
 - de transparantie en de kwaliteit van de rapportering aan de Commissie te verbeteren, met name door de instelling van nationale controle- en follow-upprocedures alsook, waar mogelijk, door de verstrekking van gedetailleerde statistische gegevens.
4. Daarnaast heeft de Raad de Commissie verzocht:
 - tezamen met de lidstaten statistische instrumenten te ontwikkelen die een follow-up van deze conclusies mogelijk maken en indicatoren voor de doeltreffendheid en de doelmatigheid op te stellen; die indicatoren dienen vervolgens, waar dienstig, te worden toegevoegd aan het scorebord;

- de beoordeling van de gevolgen van de steun voor de concurrentie op basis van economische criteria te versterken;
 - uitwisselingen van ervaringen en overeengekomen evaluatieoperaties aan te moedigen, zodat een benchmarking van de doeltreffendheid van de instrumenten op Europees niveau kan worden uitgevoerd;
 - haar inspanningen met het oog op de vereenvoudiging van de Europese voorschriften op het gebied van staatssteun voort te zetten, deze te moderniseren en te verduidelijken zodat zij doeltreffender worden, met name wat de duur van de procedures betreft;
 - in 2002 een eerste evaluatie van de gemaakte vorderingen voor te leggen.
5. Zoals hierboven in het laatste streepje gevraagd, wordt in deel II van dit verslag een beschrijving gegeven van de eerste initiatieven die binnen de Commissie genomen zijn met het oog op de follow-up van deze conclusies. Aangezien de Europese Raad deze conclusies gericht heeft aan de lidstaten, wordt in deel III een aantal suggesties gegeven voor de volgende stadia van deze werkzaamheden.

II. TENUITVOERLEGGING VAN DE CONCLUSIES VAN DE RAAD VAN 5 DECEMBER 2001

Ontwikkeling van statistische instrumenten die een follow-up van de aanbevelingen van de Raad mogelijk maken

6. Dit verzoek aan de Commissie houdt nauw verband met het verzoek dat de Raad aan de lidstaten richtte om de transparantie en de kwaliteit van de rapportering aan de Commissie te verbeteren, met name door de instelling van nationale controle- en follow-upprocedures alsmede, waar mogelijk, door de verstrekking van gedetailleerde statistische gegevens. Als eerste stap in de richting van de verwezenlijking van deze doelstelling heeft de Commissie dan ook een omvattend onderzoek ingesteld naar de huidige regelingen voor de verstrekking door de lidstaten van jaarlijkse verslagen en statistische gegevens, zoals die beschreven zijn in de brief van de Commissie van 2 augustus 1995 aan de lidstaten betreffende een gemeenschappelijke procedure voor verslaglegging en kennisgeving krachtens het EG-Verdrag en de WTO-Overeenkomst¹. Nadat dit intern onderzoek is afgerond, zullen de diensten van de Commissie binnenkort de deskundigen uit de lidstaten raadplegen over een herzien en vereenvoudigd model voor de indiening van jaarlijkse verslagen bij de Commissie. Het is de bedoeling dat het nieuwe model voor verslagen zou worden goedgekeurd onder de vorm van een uitvoeringsverordening op grond van artikel 27 van Verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad van 22 maart 1999 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 93 van het EG-Verdrag², na formele raadpleging van de lidstaten via het Raadgevend Comité inzake overheidssteun.

Opstellen indicatoren voor de doeltreffendheid en de doelmatigheid van staatssteun

¹ Op de website van de Commissie te vinden op volgend adres: http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/legislation/20506_en.html.

² PB L 83 van 27.3.1999, blz. 1.

7. In het kader van het toezicht op staatssteun spitst de Commissie zich bij haar beoordeling van staatssteun toe op de gevolgen van steun op de mededinging en op de verenigbaarheid ervan met de criteria uit artikel 87, leden 2 en 3, van het EG-Verdrag. Meer algemeen, zijn in het scorebord voor staatssteun³ eerste pogingen gedaan om na te gaan of staatssteun wel altijd het meest geschikte instrument is om bepaalde vormen van marktfalen te corrigeren. Toch wordt door het opstellen van indicatoren voor de doeltreffendheid en de doelmatigheid van staatssteun een ander aspect van het beleid inzake staatssteun belicht, waarvoor in hoofdzaak de lidstaten verantwoordelijk zijn. Dit is ook terug te vinden in de conclusies van de Raad van Stockholm en van Barcelona, waarin de lidstaten wordt verzocht verder beoordelingen uit te werken van steunregelingen, om zo op een doeltreffender wijze weer tot een evenwicht te komen. Zelf is de Commissie voornemens dit proces te faciliteren en een forum aan te bieden voor het uitwisselen van ervaringen en voor overeengekomen evaluatieoperaties.
8. De Commissie heeft ook besloten een studie te bestellen bij externe consultants. Het doel van deze studie is tweevoudig. In de eerste plaats een methode uitwerken voor het beoordelen van de bijdrage van uiteenlopende vormen van staatssteun voor het bereiken van diverse, duidelijk omschreven beleidsdoelstellingen. Ten tweede moeten algemene indicatoren worden ontwikkeld die door de lidstaten kunnen worden gebruikt om de beoordeling te faciliteren van de doeltreffendheid van de door hen verleende staatssteun.
9. Bij de beoordeling van de doeltreffendheid van staatssteun probeert de studie niet rechtstreeks marktfalen te identificeren en te kwantificeren, noch wil zij de omvang van de steunintensiteit vergelijken met de regionale verschillen. Veeleer wil zij beleidsdoelstellingen inzake staatssteun uitwerken en de doeltreffendheid nagaan van staatssteun als een beleidsinstrument voor het behalen van deze doelstellingen. De uit te werken methode zou de beleidsmakers onder meer in staat moeten stellen de impact na te gaan van eventuele inkrimpingen van staatssteun voor het bereiken van doelstellingen. Het empirische werk dat tot dusver werd geleverd, en dat gebaseerd is op een econometrische benadering, was grotendeels toegespitst op steun voor onderzoek en ontwikkeling, maar zal ook worden uitgebreid naar andere sectoren met inbegrip van kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's). In een tweede fase onderzoekt de studie andere factoren die - in samenspel met staatssteun - bepalen in hoeverre deze beleidsdoelstellingen met succes kunnen worden bereikt. Verhoopt wordt dat - na een afdoende validering - de toepassing van de aldus ontwikkelde methode zal helpen bij de opstelling van een lijst van criteria die het mogelijk zullen maken om vast te leggen onder welke omstandigheden verwacht mag worden dat steun meer (of minder) doeltreffend is. Deze werkzaamheden moeten als een aanvulling gezien worden op diepgaandere studies, die duidelijk nog nodig blijven.
10. De Commissie is voornemens de definitieve uitkomsten van deze studie beschikbaar te stellen voor de lidstaten.

Versterking van de beoordeling van de gevolgen van de steun voor de mededinging op basis van economische criteria

11. De Commissie wil ervoor blijven zorgen dat haar beleid inzake toezicht op staatssteun gebaseerd blijft op solide economische criteria. Met name houdt zij met economische overwegingen rekening bij de uitwerking van de diverse kaderregelingen, richtsnoeren

³ COM(2001) 782 def. en COM(2002) 242 def.

en verordeningen waarin nader beschreven wordt op welke voorwaarden steun verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt. Zo heeft de Commissie bij de voorbereiding van de mededeling "Staatssteun en risicokapitaal"⁴ de beschikbare informatie over marktfalen op de markten voor risicokapitaal, mee in rekening genomen om "veilige havens" aan te wijzen en criteria vast te stellen die gebruikt moeten worden voor het beoordelen van de verenigbaarheid van steun. Ook werd aanvaard dat er gegronde economische argumenten waren om af te wijken van het gebruikelijke vereiste dat er een verband moet zijn met subsidiabele kosten, en werd uitdrukkelijk voorzien in mechanismen ter vrijwaring van de belangen en de deskundigheid van marktpartijen. Omdat dergelijke mechanismen ervoor zouden moeten zorgen dat investeringsbesluiten aangestuurd worden door stimuli vanuit de markt en marktrisico's dragen, doen economische argumenten veronderstellen dat het potentieel voor mededingingsdistorsie beperkt is in vergelijking met maatregelen die volledig door overheidsinstanties ten uitvoer worden gelegd.

12. Recent heeft de Commissie een onderzoek afgerond naar de multisectorale kaderregeling voor grote investeringsprojecten, dat resulteerde in de goedkeuring van een nieuwe mededeling van de Commissie van 19 maart 2002⁵. In die mededeling verklaarde de Commissie dat grote investeringsprojecten weliswaar daadwerkelijk kunnen bijdragen tot de regionale ontwikkeling, maar dat zij minder te lijden hebben onder problemen van een specifieke regio. Grote investeringen kunnen dan ook met succes worden aangetrokken naar regio's met een achterstand dankzij steunbedragen die relatief beperkter zijn dan in het geval van kleinere projecten. De Commissie erkent voorts dat bij bepaalde soorten investeringsprojecten de kans op mededingingsdistorsie groter is. Dit is met name het geval voor investeringen in sectoren waar één enkel bedrijf een groot marktaandeel bezit, of waar de bestaande sectorale productiecapaciteit een aanzienlijke stijging vertoont zonder dat daar een overeenkomstige toename van de vraag tegenover staat. Meer algemeen is het gevaar op mededingingsdistorsie groter in sectoren die met structurele problemen te kampen hebben of waar de vraag naar de betrokken producten gestaag afneemt. Daarom heeft de Commissie besloten in 2003 de situatie in de Gemeenschap systematisch te onderzoeken om dergelijke sectoren op te sporen, waarvoor vervolgens strengere regels inzake steun voor grootschalige regionale investeringsprojecten zullen gelden.
13. De Commissie heeft recent ook de herziening aangevat van de communautaire kaderregeling inzake staatssteun voor onderzoek en ontwikkeling (O&O). Daartoe publiceerde de Commissie een open uitnodiging aan de lidstaten en belanghebbenden om hun opmerkingen te maken over hun ervaringen met de huidige kaderregeling, en om voorstellen te doen in verband met eventuele aanpassingen. Na onderzoek van deze opmerkingen is de Commissie tot de conclusie gekomen dat de huidige regels inzake staatssteun geen hinderpaal vormden voor het bereiken van de doelstellingen die op de Europese Raad van Barcelona waren vastgelegd - dat de algemene O&O-uitgaven in de Unie zouden moeten worden verhoogd met het doel 3% van het BBP voor 2010 te benaderen. Twee derde van deze nieuwe investeringen moeten afkomstig zijn uit de particuliere sector. De Commissie heeft dan ook besloten de huidige kaderregeling te verlengen tot eind 2005⁶. Zij zal de kaderregeling op dat moment herzien in het licht van de vooruitgang die werd geboekt in de richting van de Barcelona-doelstelling, met

⁴ PB C 235 van 21.8.2001, blz. 3.

⁵ PB C 70 van 19.3.2002, blz. 8.

⁶ PB C 111 van 8.5.2002, blz. 3.

inbegrip van vooruitgang bij de ombuiging van staatssteun naar O&O, zoals aangegeven in de mededeling van de Commissie "Meer onderzoek voor Europa. Op weg naar 3% van het BBP"⁷.

14. Wat betreft staatssteun die niet onder de bestaande kaderregelingen, richtsnoeren en verordeningen valt, zal de Commissie nagaan of het mogelijk is een betere omschrijving te geven van de economische criteria die gebruikt worden om uit te maken of de mededingingsdistorsies die dergelijke steun veroorzaakt, kunnen worden aangemerkt als een zodanige verandering van het handelsverkeer dat het gemeenschappelijk belang daardoor wordt geschaad, daarbij rekening houdend met de noodzaak garanties te bieden inzake rechtszekerheid en de voorspelbaarheid van haar besluiten inzake staatssteun. Een van de factoren die in dit verband in aanmerking moet worden genomen, lijkt de vraag te zijn of een maatregel openstaat voor een groot aantal begunstigden op basis van objectief gedefinieerde criteria, dan wel of deze maatregel beperkt is tot één enkele begunstigde of een klein aantal begunstigden.
15. De Commissie gaat ook na in hoeverre economische criteria in aanmerking moeten worden genomen bij het uitwerken van procedures op het gebied van staatssteun zodat zij de procedure kan vereenvoudigen wat betreft de goedkeuring van duidelijke zaken die geen ernstige mededingingsbezwaren oproepen, en haar schaarse middelen kan inzetten voor de meer problematische zaken.

Aanmoedigen van uitwisselingen van ervaringen en overeengekomen evaluatieoperaties

16. Om het proces van *peer review* in het kader van het scorebord voor staatssteun aan te moedigen, heeft de Commissie een forum voor lidstaten opgezet dat uitwisseling van ervaringen van de lidstaten op de diverse punten van hun beleid inzake staatssteun moet stimuleren, met inbegrip van ervaringen in verband met hun nationale evaluatieoperaties. Tot dusver is dit hulpmiddel sterk onderbenut gebleven en bestaat het forum momenteel uit een aantal links naar de websites van de autoriteiten van sommige (doch niet alle) lidstaten. De Commissie is voornemens dit forum verder uit te bouwen in nauwe samenwerking met de lidstaten.
17. Zelf is de Commissie van oordeel dat evaluatie- en benchmarkingexercities die uitgevoerd werden buiten het strikte kader van het mededingingsbeleid, ook nuttige ervaring kunnen opleveren die mee in rekening kan worden genomen op het gebied van staatssteun. Zo kunnen bijvoorbeeld de exercities inzake benchmarking van het OTO-beleid van de lidstaten en inzake een verhoging van de doeltreffendheid van steunmechanismen van de overheid ten behoeve van OTO, welke momenteel aan de gang zijn om het bereiken van de Barcelona-doelstelling inzake verhoging van O&O-uitgaven te faciliteren, nuttige informatie opleveren voor het beoordelen van de efficiency en de doeltreffendheid van de verschillende instrumenten inzake staatssteun ten opzichte van andere beschikbare beleidsinstrumenten⁸. Ook de werkzaamheden van de taskforce voor de vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat (BEST)⁹ kunnen waardevolle indicatoren opleveren in verband met de doeltreffendheid van de uiteenlopende vormen van KMO-steun.

⁷ COM(2002) 499 def. van 11.9.2002.

⁸ Zie bijvoorbeeld *Benchmarking van nationaal OTO-beleid: eerste resultaten*, SEC(2002) 129 van 31.1.2002.

⁹ http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/best/best_procedure.htm

Voortzetting van de inspanningen van de Commissie met het oog op de vereenvoudiging, modernisering en verduidelijking van de regels op het gebied van staatssteun

18. De Commissie heeft haar inspanningen voortgezet om de regels inzake staatssteun te moderniseren, te vereenvoudigen en te verduidelijken. De goedkeuring van de multisectorale kaderregeling waarvan sprake in punt 12, vormde een belangrijke stap in die richting. De nieuwe kaderregeling reikt voor de beoordeling van staatssteun voor grote regionale investeringsprojecten regels aan die veel duidelijker zijn, en schaft terzelfder tijd de verplichte voorafgaande aanmelding af voor talrijke steunvoornemens, mits de steun wordt toegekend in het kader van een goedgekeurde regionale steunregeling. Terzelfder tijd worden met deze nieuwe kaderregeling in één enkele tekst de verschillende sectorale teksten samengebracht en geconsolideerd die voordien van toepassing waren op de ijzer- en staalindustrie, de synthetischevezelindustrie en de automobielsector.
19. Wat de kolenindustrie en de ijzer- en staalindustrie betreft, heeft de Commissie een mededeling goedgekeurd waarin bepaalde aspecten van de mededingingszaken als gevolg van het aflopen van het EGKS-Verdrag worden toegelicht. Daarin wordt ook uiteengezet hoe de regels inzake staatssteun zullen worden toegepast na het aflopen van het EGKS-Verdrag¹⁰. De Commissie keurde ook een verordening goed waarin de regels zijn vastgesteld voor de toekenning van staatssteun aan de kolenindustrie met het oog op de herstructurering van deze sector¹¹.
20. Nu de procedures uit Verordening (EG) nr. 994/98 voor raadpleging van lidstaten en derden zijn afgerond, werkt de Commissie aan de vaststelling van een groepsvrijstellingsverordening voor staatssteun ten behoeve van werkgelegenheid, waardoor een voorafgaande aanmelding voor vele steunmaatregelen ten behoeve van het scheppen van werkgelegenheid of ten faveure van kwetsbare of gehandicapte werknemers niet langer nodig zal zijn.
21. De Commissie werkt momenteel aan een herziening van de communautaire definitie van "kleine en middelgrote ondernemingen", die zij voor uiteenlopende doelstellingen hanteert, met inbegrip van het toezicht op staatssteun. Zodra er overeenstemming is over een nieuwe definitie, zal de Commissie voor consultatie ontwerp-aanpassingen voorstellen aan de groepsvrijstellingsverordeningen voor KMO-steun en voor opleidingssteun, om deze nieuwe definitie daarin te integreren. Terzelfder tijd zal de Commissie nagaan of het toepassingsbereik van de groepsvrijstellingsverordening voor KMO-steun kan worden uitgebreid om er ook steun voor onderzoek en ontwikkeling in op te nemen.
22. In het kader van de mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement "Tussenbalans van het gemeenschappelijk landbouwbeleid"¹² onderzoekt de Commissie momenteel wat de mogelijkheden zijn voor de vaststelling van vrijstellingsverordeningen, zoals een groepsvrijstelling voor diverse soorten staatssteun. Daardoor zou de tenuitvoerlegging van nieuwe regelingen inzake staatssteun kunnen worden versneld, en zou voorafgaande aanmelding voor diverse soorten staatssteun kunnen worden vermeden.

¹⁰ PB C 152 van 26.6.2002, blz. 5.

¹¹ Verordening (EG) nr. 1407/2002 van de Raad van 23 juli 2002 betreffende staatssteun voor de kolenindustrie, PB L 205 van 2.8.2002, blz. 1.

¹² COM(2002) def. 394 van 10.7.2002.

23. De Commissie heeft ook een mededeling gepubliceerd betreffende de toepassing van de regels inzake staatssteun op openbare omroepen¹³ en over bepaalde juridische aspecten in verband met cinematografische en andere audiovisuele werken¹⁴.
24. Voorts heeft de Commissie een mededeling bekendgemaakt om duidelijk te maken dat onrechtmatige steun die zonder voorafgaande aanmelding bij de Commissie is toegekend, zal worden getoetst aan de bepalingen die van kracht waren op het ogenblik waarop de steun werd verleend¹⁵.
25. Daarnaast zet de Commissie haar werkzaamheden voort om het verband te verduidelijken tussen de regels inzake staatssteun en de toekenning door lidstaten van een vergoeding voor de kosten van het verlenen van diensten van algemeen economisch belang. Zoals gevraagd op de Europese Raad van Sevilla, zal over deze werkzaamheden afzonderlijk verslag worden uitgebracht op de Europese Raad van Kopenhagen.
26. Wat de procedures inzake staatssteun betreft, heeft de Commissie recent een grondig intern onderzoek gevoerd om na te gaan of het mogelijk is procedures te vereenvoudigen en de looptijd ervan in te krimpen. Als gevolg van dit onderzoek hebben de diensten van de Commissie een lijst met mogelijke aanpassingen opgesteld waarover nader overleg met deskundigen uit de lidstaten zal plaatsvinden. Deze werkzaamheden kunnen leiden tot het uitwerken van uitvoeringsbepalingen op grond van artikel 27 van Verordening (EG) nr. 659/1999 betreffende de vorm, inhoud en andere details van aanmeldingen, de vorm, inhoud en andere details van jaarlijkse verslagen, details inzake termijnen en de vaststelling ervan, en de rente die verschuldigd is bij terugvordering van onrechtmatige steun, alsmede andere suggesties ter verbetering van de huidige procedures en werkmethodes.
27. Wat meer bepaald de procedures inzake staatssteun voor de visserijsector betreft, heeft de Commissie voorgesteld het afzonderlijke toezicht inzake staatssteun af te schaffen ten aanzien van de verplichte financiële bijdragen van de lidstaten in door de Gemeenschap gefinancierde projecten in het kader van de structurele acties van de Gemeenschap in de visserijsector¹⁶.

III. VOLGENDE STAPPEN

28. Zoals bij het begin van dit verslag al werd aangegeven, zijn de conclusies van de Raad van Stockholm en van Barcelona waarin opgeroepen wordt tot een verlaging van het totale steunvolume en tot een ombuiging van steun naar horizontale doelstellingen van gemeenschappelijk belang, met inbegrip van economische en sociale samenhang, gericht tot de lidstaten. De Raad heeft de Commissie evenwel gevraagd een actieve rol te spelen bij de follow-up van de tenuitvoerlegging van deze conclusies en bij het aanbieden van een forum voor de uitwisseling van informatie en beste praktijken. De Commissie is voornemens het bestaande forum daartoe verder uit te bouwen.

¹³ PB C 320 van 15.11.2001, blz. 5.

¹⁴ COM(2001)534 def. van 26.9.2001.

¹⁵ PB C 119 van 22.5.2002, blz. 22.

¹⁶ Voorstel voor een verordening van de Raad houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2793/1999 tot vaststelling van de uitvoeringsbepalingen en voorwaarden voor structurele acties van het gemeenschappelijk visserijbeleid, artikel 19 betreffende "verplichte financiële bijdragen en staatssteun", COM(2002) 187 def. van 28.5.2002, blz. 12.

29. Daarom verzoekt de Commissie alle lidstaten om haar, zo mogelijk vóór 31 december 2002, een bijdrage mee te delen over de initiatieven die genomen zijn voor de uitvoering van de conclusies van de Raad van Stockholm en van Barcelona wat staatssteun betreft, alsmede van de conclusies van de Raad van 5 december 2001. De Commissie zou de bijdragen die ze van de overige lidstaten ontvangt, verzenden samen met de resultaten van de eerder genoemde studie over criteria voor de efficiency en doeltreffendheid van steun. De diensten van de Commissie zouden vervolgens een multilaterale bijeenkomst organiseren met deskundigen uit de lidstaten waarop de verschillende bijdragen grondig besproken zouden kunnen worden. Daarna zou een synthese van deze besprekingen kunnen worden opgenomen in het scorebord voor staatssteun (editie 2003). Ook kan gedacht worden aan een kort verslag voor de Europese Raad te Athene.
30. Afhankelijk van de uitkomst van deze eerste exercitie, kan dan worden nagegaan of het nuttig is deze exercitie jaarlijks te herhalen.
31. Daarnaast zal de Commissie haar inspanningen blijven voortzetten om de regels inzake staatssteun te vereenvoudigen, te moderniseren en te verduidelijken, met bijzondere nadruk op inspanningen inzake vereenvoudiging en verkorting van de procedures voor staatssteun. Aangezien in 2004 de communautaire richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden - een vorm van steun die algemeen beschouwd wordt als potentieel bijzonder concurrentieverstorend - is de Commissie voornemens om in 2003 een nader onderzoek in te stellen naar het functioneren van de huidige richtsnoeren.